

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 21RE2-177 (AG2-151/17-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilijos Astrauskienės ir Ingos Drašutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., vertėjui Z. Y.,

2024 m. rugpjūčio 8 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. liepos 12 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. skundas (b. l. 1) atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra), kuriuo prašoma:

1) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ (toliau – ir Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas), kuriuo pareiškėjui nustatytas 55 procentų darbingumo lygis;

2) peržiūrėti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba, ir NDNT, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) Plungės teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“ (toliau – ir Teritorinio skyriaus sprendimas), atsižvelgiant į jame neįtrauktas diagnozes, ir priimti teisingą sprendimą.

Pareiškėjas skunde nurodo, kad Agentūrai 2024 m. gruodžio 1 d. pateikė prašymą pakartotinai nustatyti darbingumo lygį. Teritorinio skyriaus sprendimu pareiškėjui buvo nustatytas 40 procentų darbingumo lygis, t. y. 5 procentais daugiau nei Tarnybos Vilniaus I teritorinio skyriaus 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“. Pareiškėjo teigimu, Tarnybos Plungės teritoriniam skyriui buvo pateikti nepilnos apimties duomenys, t. y. nebuvo pateikta duomenų pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – ir TLK-10-AM) kodus nurodytas diagnozes: (duomenys neskelbtini), todėl pareiškėjas 2024 m. sausio 22 d. Agentūros direktoriui pateikė skundą (toliau – ir Skundas). Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. vasario 26 d. raštu pareiškėjas buvo informuotas, kad viešajai įstaigai (toliau – ir VŠĮ) (duomenys neskelbtini) išsiųsta užklausa dėl trūkstamų dokumentų ir sprendimas bus priimtas per 20 darbo dienų. Pareiškėjo teigimu, 2024 m. balandžio 12 d. Agentūra turėjo visus reikiamus dokumentus,

tačiau Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas buvo priimtas 2024 m. birželio 4 d., pažeidžiant skundo nagrinėjimo procedūros terminus.

Pareiškėjo manymu, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius Skundo iš esmės nenagrinėjo, neatsižvelgė į pareiškėjo nurodytas diagnozes. Pareiškėjui nebuvo žinomas Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus užklausa ir VŠĮ (duomenys neskelbtini) atsakymo turinys. Agentūra, išnagrinėjusi pareiškėjo Skundą, priėmė sprendimą nustatyti pareiškėjui 55 procentų darbingumo lygį. Pareiškėjui nėra aišku, kaip Agentūros specialistai, vadovaudamasi tuo pačiu teisės aktu (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 „Dėl Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“), skirtingai vertino pareiškėjo darbingumo lygį. Atkreipia dėmesį, kad pareiškėjui yra (duomenys neskelbtini) metų, nuo 2015 m. gruodžio 10 d. nustatytas 40 procentų darbingumo lygis. Paaiškina, kad jo sveikatos būklė neleidžia jam pilnavertiškai gyventi ir dirbti. Plokščiapėdystė veikia gebėjimą judėti, nuolat skauda kelius, eidamas trumpam praranda jautrumą klubo sąnaryje, kartais einant pėda susisuka, dėl ko pareiškėjas nukritęs gali išsinarinti arba susilaužyti kaulą, sėdint tirpsta kojų pirštai, dėl stipraus juosmeninės stuburo dalies skausmo negalintis vaikščioti, skausmas išnyksta atsigulus tik po 7–10 minučių, rankomis dirbant lengvus namų ruošos darbus (sėdint ar stovint), beveik iš karto jaučia stiprų krūtinės stuburo dalies skausmą, kartais net trukdantį kvėpuoti, skausmai jį lydi nuolat, net naktį, keičiant kūno padėtį. Teigia, kad per pastaruosius dvejus metus skausmas tik stiprėja, dėl ko pareiškėjas turi nuolat vartoti gydytojų paskirtus nuskausminamuosius vaistus. Paaiškina, kad pareiškėjo profesinė veikla yra susijusi su aviacija ir praradęs sveikatą, pareiškėjas negali tęsti savo veiklos, turi tris onkologines ligas ir daug problemų su raumenų ir kaulų sistema. Pareiškėjui susidaro įspūdis, kad užuot gindama ir palaikydama pareiškėjo teises, Agentūra jas pažeidžia.

Posėdžio metu pareiškėjas prašė skundą tenkinti jame ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu. Paaiškino, kad Skundu neprašė atšaukti / pakeisti Teritorinio skyriaus sprendimo, o tik jį peržiūrėti ir papildyti, atsižvelgiant į Skunde nurodytas trūkstamas diagnozes, kurios nebuvo įvertintos. Teigė, kad visos pareiškėjui nustatytos diagnozės yra nurodytos E. sveikatos portale. Pareiškėjo Skunde nurodytos diagnozės (duomenys neskelbtini) yra lėtinės, per 2 metus jų neįmanoma išgydyti. Nesutinka su atsakovės atsiliepime išdėstytu argumentu, kad buvo atliktas kompleksinis vertinimas, nes pareiškėjo Skunde nurodytos diagnozės nebuvo vertinamos. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, nagrinėdamas Skundą, nevertino jame nurodytų pareiškėjo argumentų bei kreipėsi į VŠĮ (duomenys neskelbtini) dėl naujų įrodymų pateikimo, dėl kurių nebuvo ginčo. Pareiškėjo manymu, jei Sprendimų kontrolės skyrius būtų prašęs pateikti informaciją, nurodytą pareiškėjo Skunde, jam būtų pateikta informacija apie visas pareiškėjui nustatytas diagnozes. Pareiškėjo teigimu, jo Skundas nebuvo išnagrinėtas iš esmės.

Pareiškėjas taip pat teigia, kad atsakovė klaidina Komisiją bei pareiškėją, nenurodydama 2024 metais priimtų teisės aktų, kuriais remiantis buvo priimtas Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas, nuostatų. Pareiškėjo teigimu, Tarnybos Plungės teritorinis skyrius bei Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, priimdami sprendimus, vadovavosi skirtingais teisės aktais. Pareiškėjo manymu, Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas buvo priimtas vadovaujantis 2024 m. galiojančiais teisės aktais.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu (b. l. 21–23) prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime paaiškina, kad iki 2023 m. gruodžio 31 d. darbingumo lygis buvo vertinamas ir nustatomas vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu (toliau – ir Kriterijų aprašas), jo 1 ir 2 priedais, ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179.

Atsakovė nurodo, kad darbingumo lygio vertinimas – tai kompleksinis asmens sveikatos funkcinių sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas. Jo tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Tarnybą, išrašais iš medicininių

dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ESPBI IS) paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija. Darbingumo ir neįgalumo lygio nustatymo (negalios nustatymo dokumentų) byloje esančiuose ir (ar) ESPBI IS paciento kortelėje esančiuose medicininiuose dokumentuose nurodyta informacija apie asmens sveikatos funkcinis sutrikimus ir bendrą asmens savijautą vertinama kompleksiskai.

Atsakovė paaiškina, kad vertindama pareiškėjo darbingumo lygį, Tarnyba vadovavosi darbingumo lygio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, laikėsi juose nustatytos vertinimo tvarkos, veikė pagal savo kompetenciją ir, objektyviai įvertinusi asmens sveikatos būklę patvirtinančius medicininius dokumentus, tinkamai taikė minėtų teisės aktų nuostatas. Todėl, atsakovės nuomone, darbingumo lygio vertinimas atliktas išsamiai įvertinus medicininius dokumentus, o pateiktos išvados dėl nustatyto darbingumo lygio atitinka procedūros reikalavimus, nustatytus teisės aktuose.

Atsakovė nurodo, kad 2023 m. lapkričio 30 d. VŠĮ (duomenys neskelbtini) siuntimu (toliau – siuntimas į Tarnybą) pareiškėjas buvo nukreiptas į Tarnybą darbingumo lygiui nustatyti. Atsakovė paaiškina, kad pareiškėjo pateiktame siuntime į Tarnybą, nėra duomenų apie pareiškėjo skunde minimas diagnozes pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini), todėl jos nebuvo vertintos. Atkreipė dėmesį, kad Agentūrai nesuteikti įgaliojimai revizuoti gydančių gydytojų parengtų medicininių dokumentų, pasisakyti dėl jų pagrįstumo ar tiesiogiai tirti asmens sveikatos būklę. Vadovaudamasi Tvarcos aprašo 45 punktu, nurodo, kad už ESPBI IS pateiktų klinikinių elektroninių dokumentų E025 ar E003 ir E027 parengimą ir (ar) siuntimo į Tarnybą darbingumo lygiui nustatyti teisingumą atsako asmenį gydantis gydytojas, už konkrečios konsultacijos išvados – konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas. Agentūra, nustatydamą darbingumo lygį, vertina ne atskiras ligas, užšifruotas tam tikrais TLK-10-AM kodais ir nustato ne sveikatos lygį, o darbingumo lygį, kuriam iš esmės turi įtakos ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o jų įtakoje nustatyti funkciniai sutrikimai. Tarnybos teritoriniai skyriai ir Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami darbingumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais mediciniais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Tarnyba nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus.

Remdamasi Teismų praktika, atsakovė pažymi, kad Agentūra nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo lygio procentų. Darbingumo lygį reglamentuojantys teisės aktai tikslingai įtvirtina darbingumo lygio terminus tam, kad pakartotinio vertinimo metu būtų galima iš naujo objektyviai įvertinti asmens sveikatos būklės pakitimus. Todėl kiekvieną kartą atlikdami pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, Tarnybos specialistai remiasi iš naujo pateiktais, vertinimo metu esamą asmens sveikatos būklę patvirtinančiais mediciniais dokumentais. Anksčiau priimti sprendimai dėl darbingumo lygio pakartotinai atliekamam vertinimui įtakos nedarą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-438-552/2021).

Atsakovė papildomai atkreipia dėmesį, kad Tarnyba buvo reorganizuota ir nuo 2024 m. sausio 1 d. jos teises ir pareigas perėmė Agentūra, kuriai pradėjus naują veiklą nuo 2024 m. sausio 2 d. buvo keičiama ir jos dokumentų valdymo bendroji informacinė sistema ir susiduriama su dideliais techniniais trukdžiais. Taip pat, atsižvelgiant į ženkliai išaugusį gaunamų skundų ir kitų užklausų skaičių įvykus negalios reformai, mano, kad dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus teisės aktais nustatytos pareigos, per įstatymų nustatytus terminus atlikti administracinę procedūrą ir informuoti asmenį ar jo atstovą apie priimtą sprendimą, nesilaikymas, nėra laikytinas esminiu, kadangi asmens teisių apimtis nesikeitė.

Atsakovė teigia, kad pareiškėjas skunde nenurodė konkrečių aplinkybių ir nepateikė jas pagrindžiančių įrodymų, kurie paneigtų atlikto vertinimo ir priimto Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimo išsamumą ar pagrįstumą. Tai, kad pareiškėjo netenkina minėto sprendimo motyvai ir (ar) pareiškėjas nesutinka su priimtu sprendimu dėl darbingumo lygio, nesudaro pagrindo išvadai, kad Agentūros priimtas sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatų ar priimtas nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Atsakovės atstovas į Komisijos posėdį neatvyko, apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 19–20). Atsakovė atsiliepiamu prašė patikslintą skundą nagrinėti jos atstovui nedalyvaujant (b. l. 23).

Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog bylos šalių ir (ar) jų atstovų neatvykimas į administracinių ginčų komisijos posėdį, jeigu jiems buvo apie tai tinkamai pranešta, nėra kliūtis nagrinėti skundą (prašymą) ir priimti sprendimą. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, administracinis ginčas išnagrinėtas atsakovės atstovui nedalyvaujant.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje kilo ginčas dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Tarnybos Vilniaus I teritorinio skyriaus 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ (b. l. 3), vadovaujantis Kriterijų aprašo 6 ir 10 punktų, Kriterijų aprašo 1 priedo nuostatomis, remiantis 2021 m. gruodžio 3 d. siuntime Nr. (duomenys neskelbtini) ir kituose į Tarnybą pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal TLK-10-AM nurodytas diagnozes: (duomenys neskelbtini), įvertinus medicininius bei asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus, pareiškėjui nustatytas 35 procentų darbingumo lygis nuo 2021 m. gruodžio 7 d. iki 2023 m. gruodžio 6 d.

Pareiškėjas 2023 m. gruodžio 1 d. kreipėsi į Tarnybą prašymu (reg. Nr. (duomenys neskelbtini)) nustatyti negalią, prašydamas nustatyti darbingumo lygį, taip pat buvo prašoma išduoti neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelę (toliau – ir Prašymas, b. l. 59).

Tarnybos Plungės teritorinis skyrius 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“ (b. l. 74–75), atsižvelgdamas į pareiškėjo Prašymą, atliko pareiškėjo darbingumo lygio vertinimą. Minėtame sprendime nurodė, kad darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą, ir asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti kriterijus. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo bei Tvarkos aprašo nuostatomis, remdamasis 2023 m. lapkričio 30 d. siuntime Nr. (duomenys neskelbtini) ir kituose Tarnybai pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal TLK-10-AM kodus nurodytomis diagnozėmis: (duomenys neskelbtini), nustatė 40 procentų bazinį darbingumo lygį. Darbingumo lygio terminas – nuo 2023 m. gruodžio 1 d. iki (duomenys neskelbtini) (iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos). Nustatyta darbingumo lygio priežastis pagal Tvarkos aprašo 27.1. ligos arba būklės punktą. Sprendimas priimtas 2023 m. gruodžio 27 d. darbingumo lygio vertinimo akto Nr. (duomenys neskelbtini) pagrindu. Specialieji poreikiai nenustatyti, nes 2023 m. lapkričio 30 d. siuntime Nr. (duomenys neskelbtini) ir kituose į Tarnybą pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal TLK-10-AM nurodytos diagnozės ir organizmo funkcijų sutrikimai neatitiko Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765N-1530 „Dėl Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo I priede nurodytų Bazinio funkcionavimo lygmens kriterijų.

Pareiškėjas 2024 m. sausio 22 d. skundu „Dėl Agentūros Teritorinio skyriaus priimto sprendimo“ (minėta, toliau – ir Skundas, b. l. 35–36) kreipėsi į Agentūros direktorių. Skunde nurodė, kad nesutinka su Teritorinio skyriaus sprendimu dėl dalyvumo lygio. Nesutikimo priežastimi nurodė, jog nebuvo atsižvelgta į visas diagnozes. Papildomai pridėjo rašytinius paaiškinimus (b. l. 36–37), kuriuose nurodė manantis, kad komisijai (*past.* Tarnybos Plungės teritoriniam skyriui) svarstymui buvo pateikti ne visi medicininiai duomenys apie jo sveikatą, dėl to priimtas neobjektyvus sprendimas. Paaiškino, kad Tarnybos Plungės teritorinis skyrius, priimdamas sprendimą, neatsižvelgė į diagnozes, nurodytas Tarnybos Vilniaus I teritorinio skyriaus 2021 m. gruodžio 22 d. sprendime Nr. (duomenys

neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“, t. y.: (duomenys neskelbtini). Skunde nurodyti tie patys sveikatos sutrikimai bei paaškinimai, kaip ir Komisijai pateiktame skunde. Taip pat nurodė, kad dėl Skunde nurodytų sveikatos sutrikimų, po miestą keliauja tik automobiliu, tačiau daugiausia sunkumų kyla įlipant į automobilį ir išlipant iš jo, todėl pareiškėjas prašė išduoti neįgaliųjų automobilių statymo kortelę, nes specialiai pažymėtose stovėjimo vietose yra didesnė erdvė automobilio durėlėms atidaryti.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. vasario 23 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos“ (b. l. 34), atsižvelgdamas į iš dalies prieštaringą informaciją, nurodytą 2023 m. lapkričio 30 d. šeimos gydytojo pateiktame siuntime į Tarnybą ir su juo pateiktuose dokumentuose, kreipėsi į VšĮ (duomenys neskelbtini), prašydamas pateikti gydytojo specialisto konsultaciją, kurioje ligų remisijos metu neutralaus „0“ metodu būtų išmatuotos stuburo juosmens dalies judesių amplitudės.

VšĮ (duomenys neskelbtini) elektroniniu laišku (b. l. 33) informavo, kad pareiškėjas 2024 m. kovo 25 d. užregistruotas pas gydytoją neurologą, dokumentus pateiks po minėto gydytojo konsultacijos.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. vasario 26 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos“ (b. l. 35) informavo pareiškėją, kad išnagrinėjęs dokumentus dėl dalyvumo lygio nustatymo, kreipėsi į siuntimą išdavusią gydymo įstaigą dėl papildomų medicininių dokumentų pateikimo. Taip pat informavo, kad sprendimą priims per 20 darbo dienų nuo visų reikalingų dokumentų gavimo dienos.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ (b. l. 25–27) nuspręsta priimti naują sprendimą ir pareiškėjui nustatyti 55 procentų darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nuo 2024 m. birželio 4 d. iki (duomenys neskelbtini), iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos. Šiame sprendime nurodyta, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, išnagrinėjęs byloje esančius duomenis, nustatė, kad asmens medicininiai duomenys neišsamūs ir, vadovaudamasis Tvarkos aprašo 13.1 papunkčiu, 2024 m. vasario 23 d. kreipėsi į VšĮ (duomenys neskelbtini), prašydamas pateikti gydytojo specialisto konsultaciją, kurioje ligų remisijos metu būtų neutralaus nulio metodu išmatuotos stuburo juosmeninės dalies judesių amplitudės. Vertinimui reikalingi dokumentai Agentūroje gauti 2024 m. balandžio 12 d. Taip pat nurodyta, kad pakartotinis pareiškėjo darbingumo lygio vertinimas atliktas remiantis byloje ir ESPBI IS esančių, papildomai gautų medicininių dokumentų ir pakartotinai įvertinto klausimyno duomenimis.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime taip pat nurodoma, kad medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vadovaujantis Kriterijų aprašo 4 punktu, vertinami atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę: į visas jo darbingumui įtaką darančias ligas, traumas, patologines būkles bei su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus. Kriterijų aprašo 6 punkte įtvirtinta nuostata, kad jei dėl kelių ligų ar traumų atsiradę funkciniai sutrikimai stiprina vienas kitą, dėl sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo bazinio darbingumo procentai dauginami iš koeficientų 6.1–6.4 papunkčiuose nustatyta tvarka. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjęs asmens byloje esančius duomenis dėl siuntimo į Tarnybą nurodytų diagnozių pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini), pareiškėjui nustatė 48,60 procentų bazinį darbingumo lygį.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime paaiškinama, kad vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozės pagal TLK-10 AM kodą (duomenys neskelbtini), vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo XVI skyriaus 83.1 papunkčiu, kuris taikomas, kai liga neišplitusi, po taikyto gydymo asmuo pasveiko; liekamųjų reiškinių nėra, asmens sveikatos būklė normali, nusiskundimų ir ligos požymių nėra, prognozė gera, gali tęsti įprastą darbą, veikla be apribojimų. Taikant minėtą papunktį nustatytas 100 procentų bazinis darbingumo lygis, nes, remiantis turimais duomenimis, asmeniui po dešinės ausies kaušelio odos piktybinio naviko ir dešinės pusės liemens odos piktybinio naviko pašalinimo, ligos progresavimas, recidyvas ar metastazavimas nenustatytas. Specifinis ar gydymo pasekmių gydymas netaikomas. Patvirtinta 2023 m. gegužės 12 d. chirurgo onkologo konsultacijos ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes mediciniais dokumentais nepatvirtinta, kad asmeniui būtų diagnozuotas lengvas funkcinis sutrikimas, kai liga neišplitusi arba išplitusi, yra lengvų ligos liekamųjų reiškinių, lengvas funkcinis sutrikimas. Kadangi dėl šio organizmo funkcinio sutrikimo nustatytas bazinis darbingumo lygis didesnis nei 80 procentų, jis nėra prilyginamas darbingumo lygį mažinančiam koeficientui.

Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo XIII skyriaus 77.1.2 papunkčiu, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojamos dviejų ir daugiau stambiųjų sąnarių artrozių stadijos, patvirtintos ir nurodytos gydytojo rentgenodiagnosto išvadoje ir objektyviai (neutralaus nulio metodu) įvertinta nurodytų sąnarių funkcinio nepakankamumo klasė (vyraujanti klasė ne mažiau kaip dviejuose sąnariuose), išnaudojus visas gydymo ir reabilitacijos galimybes. Jeigu nurodytų sąnarių funkcinio nepakankamumo klasė objektyviai neįvertinta, vertinama vadovaujantis Bazinio darbingumo lygio nustatymo kriterijų XIV skyriaus 80.2, 80.8, 80.12, 80.17–80.19 papunkčiais: I funkcinio nepakankamumo klasė, kai vyrauja dviejų ir daugiau sąnarių nedidelis judesių apribojimas, vertinant neutralaus nulio metodu: II rentgenologinė stadija: aiškūs osteofitai, nedidelis sąnario plyšio susiaurėjimas. Taikant minėtą papunktį nustatytas 90 procentų bazinis darbingumo lygis, nes remiantis turimais duomenimis, asmeniui diagnozuota (duomenys neskelbtini). Klubo sąnarių judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): (duomenys neskelbtini); kelio sąnarių judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): (duomenys neskelbtini). Patvirtinta 2023 m. lapkričio 29 d. ortopedo traumatologo konsultacijos ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes nėra duomenų, kad asmeniui būtų diagnozuota abiejų klubų sąnarių abipus ir kelių sąnarių artrozės III rentgenologinė stadija: vidutinis sąnario plyšio susiaurėjimas, nedidelė pakremzlinė osteosklerozė, daug vidutinio dydžio osteofitų. Kadangi dėl šio organizmo funkcinio sutrikimo nustatytas bazinis darbingumo lygis didesnis nei 80 procentų, jis nėra prilyginamas darbingumo lygį mažinančiam koeficientui.

Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini), vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo IX skyriaus 60.2 papunkčiu, kuris taikomas dėl endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligų, kai asmeniui diagnozuoti hipofizės skydliaukės funkcijos sutrikimai, antinksčių nepakankamumas, necukrinis diabetas, kitų vidinės sekrecijos liaukų funkcijos sutrikimai (E00-E07), (E20-E34), kiti gliukozės reguliavimo ir kasos vidaus sekrecijos liaukų funkcijų sutrikimai sergant ligomis, klasifikuojamomis kitur (E35), medžiagų apykaitos sutrikimai (E7–E80, E8–E90) po gydymo, pasiekus hormonų pusiausvyrą ir taikant pakaitinę terapiją. Nustatytas (duomenys neskelbtini). Taikant minėtą papunktį nustatytas 70 procentų bazinio darbingumo lygis, nes remiantis turimais duomenimis, asmeniui diagnozuotas (duomenys neskelbtini), nėra duomenų, kad asmuo būtų nesavaranikiškas, tik veiklą atlieka lėčiau. Patvirtinta 2022 m. gruodžio 8 d. onkologo radioterapeuto konsultacijos ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas sunkus funkcijos sutrikimas (funkciniai sutrikimai trikdo kasdieninę veiklą ir jai atlikti reikalinga pagalba). Vadovaujantis Kriterijų aprašo 6.1 papunkčiu, pagal šią diagnozę nustatytas bazinis darbingumo lygis prilygintas koeficientui 0,9. Minėtas papunktis nustato, kad, jeigu kito organizmo funkcinio sutrikimo atveju bazinio darbingumo procentai yra 70–80, dėl sunkiausio organizmo funkcijos sutrikimo gauti bazinio darbingumo procentai yra dauginami iš koeficiento 0,9.

Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo XIV skyriaus 80.1.2. papunkčiu, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojamas griaučių neuromotorinės ir su judesiais susijusios funkcijos sutrikimas. Stuburo funkcijos sutrikimas: kai nustatytas vidutinis judesių apribojimas (stuburo kaklinės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas – 20^0 / išlenkimas – 20^0 , sukimas į dešinę – 30^0 / į kairę – 30^0 , pasilenkimas į dešinę – 20^0 / į kairę – 20^0 ; stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas – 10^0 / išlenkimas – 30^0 , sukimas į dešinę – 20^0 / į kairę – 20^0 , pasilenkimas į dešinę – 10^0 / į kairę – 10^0). Taikant minėtą papunktį nustatytas 70 procentų bazinis darbingumo lygis, nes remiantis turimais duomenimis, asmeniui diagnozuotas (duomenys neskelbtini). Stuburo juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): (duomenys neskelbtini). Patvirtinta 2023 lapkričio 30 d., 2024 m. kovo 25 d. neurologo konsultacijų ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Skirtingai nei teritoriniame skyriuje, mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas didelis judesių apribojimas, labai riboti judesiai (stuburo kaklinės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas – 10^0 / išlenkimas – 10^0 , sukimas į dešinę – 10^0 / į kairę – 10^0 , pasilenkimas į

dešinę – 10^0 / į kairę – 10^0 , stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas – 0^0 / išlenkimas – 15^0 , sukimas į dešinę – 0^0 / į kairę – 0^0 , pasilenkimas į dešinę – 0^0 / į kairę 0^0). Vadovaujantis Kriterijų aprašo 6.1 papunkčiu, pagal šią diagnozę nustatytas bazinis darbingumo lygis prilygintas koeficientui 0,9. Minėtas papunktis nustato, kad, jeigu kito organizmo funkcinio sutrikimo atveju bazinio darbingumo procentai yra 70–80, dėl sunkiausio organizmo funkcijos sutrikimo gauti bazinio darbingumo procentai yra dauginami iš koeficiento 0,9.

Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo VI skyriaus 42.7.5.1 papunkčiu, taikytinu esant arterinei hipertenzijai (priklauso nuo ligos sunkumo kategorijos ir organų pažeidimų), kai nustatomas arterinio kraujo spaudimo padidėjimas, sunkiai koreguojamas vaistais, kai nustatytos arterinės hipertenzijos komplikacijos (hipertenzinė nefropatija ir (ar) retinopatija, ir (ar) kardiopatija, ir (ar) persirgta galvos smegenų insultas arba įvykęs praeinantis smegenų išemijos priepuolis (registruotas gydytojo): pradinis organų taikinių pažeidimas (I–II⁰ retinopatija ir (ar) hipertenzinė nefropatija, esant 0–I⁰ inkstų funkcijos nepakankamumas, ir (ar) hipertenzinė kardiopatija, ir (ar) širdies nepakankamumas B–C stadija, ir (ar) lėtinė smegenų išemija). Taikant minėtą papunktį nustatytas 60 procentų bazinis darbingumo lygis, nes remiantis turimais duomenimis, asmeniui diagnozuota (duomenys neskelbtini). Patvirtinta 2023 m. birželio 27 d. kardiologo konsultacijos ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas vidutinis organų taikinių pažeidimas (hipertenzinė kardiopatija, širdies nepakankamumas (C stadija, funkcinė klasė II–III), ir (ar) II–III stadijos hipertenzinė retinopatija, ir (ar) hipertenzinė encefalopatija, ir (ar) hipertenzinė nefropatija, esant I–II⁰ IFN). Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Kriterijų aprašo 5 bei 6 punktais, bazinį darbingumą prilygino 48,60 procentams ($DL = 60 \text{ procentų} \times 0,9 \times 0,9$).

Taip pat Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime nurodoma, kad asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai, vadovaujantis Kriterijų aprašo 8 punktu ir Kriterijų aprašo 2 priedu, vertinami balais nuo 0 iki 4. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.4 papunkčiu, klausimyno balų suma prilyginama koeficientui 1 (*past.* turėtų būti 1,1), todėl taikytas minėtas įtakos koeficientas – sudauginus ir suapvalinus nustatytas 55 procentų darbingumo lygis (48,60 procentai $\times$ 1,1). Darbingumo lygio priežastis „ligos arba būklės“ nustatyta pagal Tvarkos aprašo 27.1 papunktį.

Taip pat Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime paaiškinama, kad atsižvelgiant į asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcinį sutrikimą pobūdį (darbingumo lygis asmeniui sumažėjęs ilgiau nei 6 m. ir dėl morfologinių pakitimų nėra prielaidų asmens funkciniai būklė pagerėti) ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 20 straipsnio 8 dalies 5 punktu, Tvarkos aprašo 17 punktu (kai atlikus pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, asmeniui nustatomas didesnis, nei buvo, asmens darbingumo lygis, tokiu atveju darbingumo lygis laikomas nustatytu nuo Tarnybos sprendimo dėl asmens darbingumo lygio nustatymo priėmimo dienos) darbingumo lygis nustatomas nuo 2024 m. birželio 4 d. iki 2029 m. balandžio 15 d., iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.

Atsižvelgdamas į asmens sveikatos sutrikimui turinčias įtaką ligas, Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime nurodoma, kad Tarnybos teritorinio skyriaus išduotoje išvadoje dėl darbo pobūdžio ir sąlygų ribojimai ir rekomendacijos suformuoti pagrįstai. Išvadas dėl asmens sveikatos lygio ir rekomendacijas dėl fizinio krūvio, atsižvelgdami į konkretaus dirbamo darbo pobūdį, išduoda gydantys specialistai. Gydantys gydytojai, aprašydami ligos istoriją, vertindami esamą ar buvusį darbo poveikį bei kenksmingus veiksnius, esant reikalui asmenį siunčia darbo medicinos gydytojo konsultacijai.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime pažymėta, kad Tarnybos teritoriniai skyriai ir Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami darbingumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Tarnyba nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus. Už siuntimo į Tarnybą teisingumą atsako asmenį gydantis gydytojas, už konkrečios konsultacijos teisingumą atsako ją suteikęs gydytojas specialistas.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime pabrėžiama, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. pasikeitė darbingumo lygio nustatymo tvarka. Pasikeitus sveikatos būklei, ar pageidaujant, kad dalyvumo lygis būtų nustatytas nauja tvarka, asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo.

Pareiškėjas 2024 m. rugpjūčio 8 d. pateikė šeimos gydytojo užpildytą 2024 m. rugpjūčio 6 d. klinikinį elektroninį dokumentą E025 „Ambulatorinio apsilankymo aprašymas“ (b. l. 120–121). Minėtame dokumente pareiškėjui nustatytos diagnozės, nurodytos pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini).

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (*past.* nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčiui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSI), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas (minėta, toliau ir – ir Kriterijų aprašas), Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. AI-78/V-179 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.) ir kiti teisės aktai.

Atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis ir VAI nuostatomis. VAI 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Be kita ko, pažymėtina, kad atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis ir kt.). Iš gero administravimo principo išplaukia ir pareiga imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015).

Atitinkamai VAI 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime be kita ko turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai. Paminėtos VAI nuostatos reiškia, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. VAI įtvirtinta individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų taisyklė yra bendroji taisyklė, kurios paprastai turi laikytis visi viešojo administravimo subjektai, priimdami individualius administracinius aktus pagal savo kompetenciją (LVAT 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3014-968/2021).

Dėl Teritorinio skyriaus sprendimo peržiūrėjimo

Pareiškėjas Komisijai pateiktu skundu prašo peržiūrėti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Plungės teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl darbingumo lygio“ atsižvelgiant į jame neįtrauktas diagnozes ir priimti teisingą sprendimą.

Tvarkos aprašo 38 punkte nustatyta, kad NDNT teritorinio skyriaus sprendimas gali būti skundžiamas NDNT direktoriui. Minėta, kad pareiškėjas Skundu kreipėsi į Agentūros direktorių, nuroydamas, kad nesutinka su Teritorinio skyriaus sprendimu dėl dalyvumo lygio, t. y. pasinaudojo

privalomąją minėto sprendimo apskundimo tvarka. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimu nuspręsta priimti naują sprendimą ir pareiškėjui nustatyti 55 procentų darbingumo lygį. Atsižvelgiant į tai, kad minėto sprendimo teisėtumas vertinamas nagrinėjamoje byloje, Komisija nevertins Teritorinio skyriaus sprendimo ir dėl jo nepasisakys. Todėl pareiškėjo reikalavimas dėl Teritorinio skyriaus sprendimo peržiūrėjimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus yra atmetamas.

Dėl darbingumo lygio nustatymo

Nagrinėjant ginčą dėl pareiškėjui nustatyto darbingumo lygio, Komisija vertina, ar pareiškėjo darbingumo lygis buvo nustatomas laikantis teisės aktų reikalavimų, ar sprendimas dėl darbingumo lygio priimtas laikantis pagrindinių procedūrų ir taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą, ar buvo atsižvelgta į pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes.

LVAT yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju, Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą NDNT (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Kriterijų aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjo darbingumo lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., LVAT 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Specialių mokslo žinių reikalaujantis medicinos srities klausimų sprendimas (diagnozių teisingumas ir pan.) nepatenka į administracinio teismo (Komisijos) kompetencijos ribas (pvz., LVAT 2013 m. kovo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-22/2013).

Minėta, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, atlikęs pakartotinį pareiškėjo darbingumo lygio vertinimą, Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimu priėmė naują sprendimą, kuriuo pareiškėjui nustatė 55 procentų darbingumo lygį. Pareiškėjas skundu nesutinka su minėtu sprendimu, nurodydamas, kad atsakovė pareiškėjo Skundo nenagrinėjo iš esmės, neatsižvelgė į diagnozes, kurių nebuvimą pareiškėjas nurodė Skunde, t. y. pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini).

Tarnyba (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio ir kt. (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5 punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priešastis, atsiradimo laiką, terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas). Darbingumo lygis įvertinamas procentais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos, darbingumas nustatomas procentais, jo lygis nustatomas 5 punktų intervalu (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys). NSIĮ 2 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad darbingumo lygis – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją, įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis).

Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas <...>. Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos asmeniui nustatomas darbingumo lygis nustatyti Kriterijų ir Tvarkos aprašuose (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Kriterijų aprašas apibrėžia kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas darbingumo lygis, bei jų taikymas (Kriterijų aprašo 1 punktas). Asmens darbingumo lygis nustatomas vertinant Kriterijų aprašo 3 punkte nurodytus šiuos kriterijus: medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą (Kriterijų aprašo 1 priedas); asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti (Kriterijų aprašo 2 priedas). Pagal minėtą aprašą medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vertinamas atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumą įtakančias ligas ar traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcinis sutrikimus (Kriterijų aprašo 4 punktas). Bazinis darbingumas vertinamas procentais nuo 0 iki 100. Gauti bazinio darbingumo procentai negali būti mažesni už 0 ir didesni už 100 (Kriterijų aprašo

7 punktą). Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai vertinami balais nuo 0 iki 4, atsižvelgiant į asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniame gyvenime, dirbti, panaudoti turimą profesinę kvalifikaciją ar įgyti naują bei būti savarankiškam. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti vertinami užpildžius Klausimą. Gauti Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno balai prilyginami koeficientams. Apskaičiuojant asmens darbingumo lygį, bazinio darbingumo procentai dauginami iš Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti koeficiento (Kriterijų aprašo 8–11 punktai).

Tvarkos aprašas reglamentuoja dokumentų, reikalingų darbingumo lygiui nustatyti, pateikimą, darbingumo lygio, termino, atsiradimo laiko, priežasties nustatymą, pakartotinį darbingumo lygio vertinimą (Tvarkos aprašo 1 punktą). Tvarkos aprašo 6.1 papunktis apibrėžia, kad bazinis darbingumas – asmens darbingumo lygis, nustatytas vadovaujantis mediciniais kriterijais. Vadovaujantis Tvarkos aprašo 8 punktu, asmenį gydantis gydytojas, siūsdamas asmenį į NDNT darbingumo lygiui nustatyti, ESPBI IS pateikia klinikinį elektroninį dokumentą E025 „Ambulatorinio apsilankymo aprašymas“ ar E003 „Stacionaro epikrizė“ ir E027 „Siuntimas konsultacijai, tyrimams, gydymui“, nurodantys Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. V-657, priede (toliau – klinikiniai elektroniniai dokumentai E025 ar E003 ir E027), kuriuose nurodo diagnozę (-es), dėl kurios (-ių) asmuo siunčiamas į NDNT darbingumo lygiui nustatyti, asmeniui taikytą gydymą ir (ar) medicininę reabilitaciją, įvertina, ar ESPBI IS nurodytos visos asmeniui suteiktos konsultacijos, atlikti instrumentiniai, klinikiniai laboratoriniai ir (ar) kiti tyrimai, patvirtinantys tą (tas) diagnozę (-es). Darbingumo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalu (Tvarkos aprašo 11 punktą).

Išdėstytas teisinis reglamentavimas reiškia, jog darbingumo lygio vertinimas yra kompleksinis asmens sveikatos funkcinių sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Tarnybą, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija.

Bylos duomenimis, pareiškėjas buvo siunčiamas į NDNT darbingumo lygiui nustatyti dėl šių diagnozių (pagal TLK-10-AM kodus, b. l. 60–62): (duomenys neskelbtini). Vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo nuostatomis, atitinkančiomis asmeniui diagnozuotus sveikatos funkcinius sutrikimus, pareiškėjui nustatytas 48,60 procentų darbingumo lygis. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo 10.4 papunkčiu bei 11 punktu, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, pakartotinai įvertinęs Klausimą, nustatė 18 balų sumą, kuri prilyginama koeficientui 1,1. Sudauginus darbingumo lygį procentais (48,60) su koeficientu (1,1) ir suapvalinus, nustatytas 55 procentų darbingumo lygis.

Pareiškėjas skundu ginčą dėl darbingumo lygio iš esmės kelia dėl to, jog nebuvo atsižvelgta į Skunde nurodytas diagnozes pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini).

Tvarkos aprašo 35.3 papunktyje nustatyta, kad NDNT atlieka pakartotinį darbingumo vertinimą asmeniui ir / ar pensiją arba išmoką mokančiai institucijai nesutinkant su NDNT teritorinio skyriaus priimtu sprendimu. Asmens darbingumo lygis pagal Tvarkos aprašo 35.1–35.3 ir 35.5 papunkčius pakartotinai įvertinamas ir sprendimas dėl asmens darbingumo lygio nustatymo priimamas per 20 darbo dienų nuo visų darbingumo lygio pakartotiniam vertinimui atlikti reikalingų dokumentų, nurodantų Tvarkos aprašo 8, 9, 10 punktuose ir 13.1 papunktyje, gavimo NDNT dienos, pagal Tvarkos aprašo 35.4 papunktį – per Ginčų komisijos (*past.* iki 2024 m. gruodžio 31 d. ginčus dėl NDNT teritorinio skyriaus priimtų sprendimų nagrinėjo Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) nustatytą laiką (Tvarkos aprašo 37 punktą). Pakartotinai vertinama asmens darbingumo lygį, NDNT turi teisę pasitelkti ekspertus, taip pat gauti informaciją, būtiną asmens darbingumo lygiui nustatyti, iš asmens sveikatos priežiūros įstaigos, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir kitų institucijų (Tvarkos aprašo 38¹ punktą). NDNT, gavusi asmens ar asmens atstovo skundą dėl asmens

darbingumo lygio vertinimo, asmens darbingumo lygį įvertina ir sprendimą dėl asmens darbingumo lygio nustatymo priima per 20 darbo dienų. Jei dėl objektyvių priežasčių per šį terminą pakartotinis asmens darbingumo lygio vertinimas negali būti atliktas, NDNT direktoriaus ar jo įgalioto asmens sprendimu šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie priimtą sprendimą dėl asmens darbingumo lygio vertinimo termino pratęsimo pranešama raštu per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos, pateikiant sprendimo kopiją.

Pagal išdėstytą teisinį reglamentavimą, Agentūra, pakartotinai nagrinėdama klausimą, priskirtą šios institucijos kompetencijai, nors ir pagal asmens skundą, privalo ne tik tikrinti NTDT teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir spręsti klausimą dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo, kaip yra išakmiai nustatyta jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Pastebėtina, kad Tvarkos aprašas nustato NTDT kompetenciją pagal asmens skundą atlikti pakartotinį darbingumo lygio vertinimą bei įtvirtina konkrečias NTDT funkcijas, kurios yra įtvirtintos taip pat ir NTDT teritoriniams skyriams, jiems pirmą kartą nagrinėjant klausimą dėl darbingumo lygio nustatymo, tai matyti iš minėtų Tvarkos aprašo normų, susijusių su pakartotiniu darbingumo lygio vertinimu. Taigi nėra abejonių, kad NTDT (Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius) ne tik tikrina NTDT teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir pakartotinai nagrinėja šios institucijos kompetencijai priskirtą klausimą – dėl pakartotinio lygio vertinimo.

Pateiktame Skunde pareiškėjas nurodė, kad Teritorinio skyriaus sprendimu dėl dalyvumo lygio, nebuvo atsižvelgta į visas diagnozes, t. y. (duomenys neskelbtini).

Tvarkos aprašo 13.1 papunktis nustato, NDNT teritoriniai skyriai, susipažinę su informacija, nurodyta ESPBI IS pateiktuose klinikiuose elektroniniuose dokumentuose E025 ar E003 ir E027, raštu kreipiasi į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, kurios asmenį gydantis gydytojas ESPBI IS pateikė klinikius elektroninius dokumentus E025 ar E003 ir E027 arba išdavė siuntimą į NDNT darbingumo lygiui nustatyti, dėl papildomų medicininių dokumentų (informacijos), reikalingų asmens darbingumo lygiui nustatyti, pateikimo, į kitas įstaigas ar institucijas dėl papildomų dokumentų (informacijos), reikalingų asmens darbingumo lygiui nustatyti, pateikimo, jeigu gauti medicininiai ar kiti dokumentai yra neišsamūs ar jų nepakanka.

Nors atsakovė atsiliepime nurodo, kad darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis, be kita ko, ir ESPBI IS paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija, tačiau byloje nėra duomenų, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius būtų vertinęs šiuos duomenis. Komisija sutinka su pareiškėjo skunde ir posėdžio metu nurodytu argumentu, kad nagrinėjant Skundą, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, nesikreipė į VŠĮ (duomenys neskelbtini) dėl papildomų medicininių dokumentų (informacijos), reikalingų asmens darbingumo lygiui nustatyti, pateikimo, pagal pareiškėjo Skunde išvardytas diagnozes, o kreipėsi dėl naujų įrodymų pateikimo. Komisijos vertinimu, Agentūros Sprendimų kontrolės skyriui detaliam ir visapusiškai neišnagrinėjus bei neįvertinus pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių, negalėjo būti priimtas teisėtas ir pagrįstas sprendimas. Atsižvelgiant į tai, sprendžiama, kad yra pagrindas panaikinti skundžiamą Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“.

Dėl termino sprendimui priimti

Pareiškėjas skunde teigia, kad Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas buvo priimtas 2024 m. birželio 4 d, pažeidžiant skundo nagrinėjimo procedūros terminus.

VAĮ 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Tvarkos aprašo 37 punkte taip pat nurodoma, kad asmens darbingumo lygis pagal Tvarkos aprašo 35.1–35.3 ir 35.5 papunkčius pakartotinai įvertinamas ir sprendimas dėl asmens darbingumo

lygio nustatymo priimamas per 20 darbo dienų nuo visų darbingumo lygio pakartotiniam vertinimui atlikti reikalingų dokumentų, nurodytų Tvarkos aprašo 8, 9, 10 punktuose ir 13.1 papunktyje, gavimo NDNT dienos.

Minėta, kad pareiškėjas Agentūros direktoriui 2024 m. sausio 22 d. pateikė skundą. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. vasario 26 d. raštu „Dėl informacijos“ informavo pareiškėją, kad išnagrinėjęs dokumentus dėl dalyvumo lygio nustatymo, kreipėsi į siuntimą išdavusią gydymo įstaigą dėl papildomų medicininių dokumentų pateikimo. Taip pat informavo, kad sprendimą priims per 20 darbo dienų nuo visų reikalingų dokumentų gavimo dienos. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime nurodoma, kad vertinimui reikalingi dokumentai gauti 2024 m. balandžio 12 d. Atsižvelgiant į tai vertinama, kad terminas Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimui priimti suėjo 2024 m. gegužės 13 d. Minėta, kad atsakovė Komisijai pateiktame atsiliepime atkreipė dėmesį, jog Tarnybos reorganizavimo, dokumentų valdymo bendrosios informacinė sistemos keitimo, susidūrimo su dideliais techniniais trukdžiais, taip pat, atsižvelgiant į ženkliai išaugusį gaunamų skundų ir kitų užklausų skaičių įvykus negalios reformai, mano, kad dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius teisės aktais nustatytos pareigos (per įstatymų nustatytus terminus atlikti administracinę procedūrą ir informuoti asmenį ar jo atstovą apie priimtą sprendimą) nesilaikymas, nėra laikytinas esminiu, kadangi asmens teisių apimtis nesikeitė.

Komisija nesutinka su atsakovės nurodytais argumentais ir pažymi, kad atsakovės veiksmai priimant minėtą sprendimą neatitinka gero viešojo administravimo principo, įpareigojančio viešojo administravimo subjektus priimant administracinius sprendimus, dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Institucijos nepagrįstas ir nesavalaikis delsimas pažeidžia asmenų teisę į tinkamą procedūrą ir kliudo asmenims laiku apginti savo galimai pažeistas teises.

Pareiškėjas Komisijos posėdžio metu taip pat teigė, kad Tarnybos Plungės teritorinis skyrius bei Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, priimdami sprendimus, vadovavosi skirtingais teisės aktais. Pareiškėjo manymu, Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas buvo priimtas vadovaujantis 2024 m. galiojančiais teisės aktais.

Komisija nesutinka su šiais pareiškėjo teiginiais. Tiek Tarnybos teritorinio skyriaus, tiek Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimuose bei atsakovės Komisijai pateiktame atsiliepime nurodoma, kad minėti sprendimai yra priimti vadovaujantis iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusiais Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu, jo 1 ir 2 priedais, ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179. Todėl pareiškėjo argumentai, kad Tarnybos Plungės teritorinis skyrius bei Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, priimdami sprendimus, vadovavosi skirtingais teisės aktais, taip pat, kad Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas buvo priimtas vadovaujantis 2024 m. galiojančiais teisės aktais, atmetami kaip nepagrįsti.

Dėl bylos medžiagos pripažinimo nevieša

Atsakovė pateiktu atsiliepimu taip pat prašo bylos duomenų neviešinti, nes byloje esanti medžiaga yra apie asmens sveikatą, iš jos galima nustatyti asmens tapatybę.

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialiųjų kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą

konfidencialumą, tenkina atsakovės prašymą ir visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti iš dalies.

Panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. birželio 4 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“.

Kitoje dalyje skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos narės

Vilija Astrauskienė

Inga Drąsutavičienė